

OBOWIĄZKI BEZROBOTNEGO ZAREJESTROWANEGO W URZĘDZIE PRACY

Z uzyskaniem statusu bezrobotnego wiąże się zarówno szereg uprawnień jak i konkretne obowiązki.

1. Osoba bezrobotna jest zobowiązana do wstawienia się do swojego PUP-u (powiatowego urzędu pracy) we wcześniej oznaczonym przez urzędnika urzędu pracy okresie (konkretnym dniu), ażeby urząd pracy mógł przedstawić ofertę pomocy dla bezrobotnego, a osoba bezrobotna daną ofertę i swoją mobilizację do rozpoczęcia działań aktywizacyjnych jak również ewentualną ofertę działalności zarobkowej - zatwierdziła. Ponadto podkreślić należy, iż osoba bezrobotna ma za obowiązek przyjęcie oferty zawierającą określony rodzaj pomocy: „zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, które podlegają ubezpieczeniom społecznym i do wykonywania których bezrobotny ma wystarczające kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu, albo przygotowaniu zawodowym dorosłych”.

2. Osoba bezrobotna jest zobowiązana do umożliwienia lekarzowi i psychologowi przebadania się, odpowiednio przez pryzmat zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Badania te mają pomóc w określeniu zdolności bezrobotnego do wykonywania określonego charakteru działalności aktywizacyjnej lub zarobkowej sensu stricto.

3. Obowiązek bezrobotnego, który jest skierowany do przebycia takich form aktywizacji jak staż, szkolenie czy uczestnictwo w przygotowaniach zawodowych osób dorosłych powinien daną formę aktywizacji zakończyć w planowanym początkowo terminie. W przeciwnym razie, jeżeli bezrobotny nie ukończy danej formy z indywidualnej woli - będzie zobligowany do spłaty pobranego stypendium oraz ogółu nakładów pieniężnych przeznaczonych na daną osobę w związku z wyżej wymienioną formą aktywizacji. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, iż obowiązek ten nie będzie miał miejsca w przypadku znalezienia przez osobę bezrobotną zatrudnienia.

4. Osoba bezrobotna jest zobligowana do powiadomienia właściwego PUP-u (powiatowego urzędu pracy) w terminie siedmiodniowym o powstaniu przyczyn, które sprawiają, że dana osoba straci miano „bezrobotnego” w znaczeniu wyżej wymienionej ustawy. Do przyczyn tych można zaliczyć chociażby podpisanie umowy o pracę w rozumieniu kodeksu pracy. Do przyczyn tych zalicza się również

podpisanie szeroko pojętej umowy cywilnoprawnej – to jest przede wszystkim umowy o dzieło oraz umowy zlecenia. Obowiązek powiadomienia właściwego urzędu pracy dotyczy również sytuacji, kiedy to osoba bezrobotna składa swój akces do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (CEIDG).

5. Osoba bezrobotna, pozostająca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub której aktualny stan sprawia, iż czuje się ona nieprzygotowana do ewentualnego rozpoczęcia działalności aktywizacyjnej proponowanej przez powiatowy urząd pracy ma obowiązek zawiadomienia właściwego urzędu pracy o takim stanie rzeczy. Zawiadomienie to spowoduje, iż osoba bezrobotna nie utraci swojego dotychczasowego statusu. Jednakże czas, która dana osoba ma niejako do wykorzystania, kiedy czuje się niezdolna do podjęcia działalności aktywizacyjnej, wynosi co najwyżej dziesięć dni w skali trzystu sześćdziesięciu pięciu bądź sześciu dni (w przypadku roku przestępnego).

6. Obowiązkiem osoby bezrobotnej jest powiadomienie właściwego urzędu pracy w sytuacji niedyspozycji zdrowotnej zarówno bezrobotnego jak i najbliższej osoby, która w skutek indolencji zdrowotnej wymaga pielęgnacji, co wiąże się z niezdolnością do pracy bezrobotnego - opiekuna.

7. Innym zobowiązaniem, które nakłada na osoby bezrobotne ustawodawca jest zobligowanie bezrobotnego do złożenia właściwemu urzędowi pracy oświadczenia o przychodach w formie pisemnej, a także pozostałych zaświadczeń, które są konieczne do określenia dostępności osoby bezrobotnej do różnego rodzaju świadczeń, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

8. Kolejnym zobowiązaniem w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy jest fakt, iż bezrobotny, zamierzający swoje przesiedlenie, które spowoduje dla niego utratę właściwości obecnego urzędu pracy ma obowiązek powiadomienia obecnego powiatowego urzędu pracy o nadchodzących zmianach, a dokładnie o tym kiedy zamierza zmienić miejsce zamieszkania.

Obowiązki, wynikające zarówno z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jak i z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej dotyczą w gruncie rzeczy, przede wszystkim przepływu informacji. Analizując powyższe przepisy należy stwierdzić, iż wypełnienie ich wszystkich i każdego z osobna ma na celu przede wszystkim zoptymalizowanie działań powiatowych urzędów pracy. Pracownicy tychże urzędów mają za zadanie udzielenie pomocy

osobom bezrobotnym, najczęściej w postaci propozycji ich zaktywizowania. Ich praca, dzięki powyższym informacjom, których przekazanie jest jednym z obowiązków zarejestrowanego bezrobotnego jest znacznie wydatniejsza, szybsza i dokładniejsza. Dlatego też dopilnowanie swoich obowiązków wynikających z powyższych przepisów może znacznie przyspieszyć czas pozostawania osoby bezrobotnej na bezrobociu co jest przecież zadaniem priorytetowym dla powiatowych urzędów pracy i co powinno być niezwykle ważne dla osób posiadających status bezrobotnego.

UPRAWNIENIA OSOBY BEZROBOTNEJ

Istnieje szereg przesłanek związanych z ubieganiem się o status osoby bezrobotnej. Wypisane są one w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, po spełnieniu których i po zarejestrowaniu we właściwym powiatowym urzędzie pracy dana osoba stanie się bezrobotną w rozumieniu ustawowym. Z drugiej strony, jest przepis, który daje ogólne uprawnienie każdego człowieka do pracy. Mowa o artykule trzydziestym trzecim ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wg którego każda kobieta i każdy mężczyzna ma równe prawo do zatrudnienia. Wypełnia ten przepis ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Według tego aktu prawnego, po udanym procesie rejestracji, dana osoba staje się w rozumieniu ustawy bezrobotną, natomiast z posiadaniem statusu bezrobotnego wiążą się konkretne konsekwencje. Mowa tutaj zarówno o obowiązkach jak i uprawnieniach.

Należy od początku zaznaczyć, że gdy idzie o uprawnienia osoby bezrobotnej to są one niewspółmiernie wysokie wobec obowiązków bezrobotnego, które zazwyczaj sprowadzają się zaledwie do wstawiennictwa, a także udzielaniu aktualnych informacji o sobie. Do podstawowych uprawnień osoby bezrobotnej należy:

1. możliwość darmowego korzystania z tzw. podstawowych usług rynku pracy, czyli:
 - a) z porad i informacji zawodowych,
 - b) z szkoleń,
 - c) z współpracy z pośrednikami pracy,

- d) z aktywnej pomocy w znajdowaniu miejsca pracy,
2. możliwość darmowego korzystania z instrumentów rynku pracy, wspierających podstawowe usługi rynku pracy, czyli przede wszystkim z pomocy finansowej, o której mowa w artykule 44 ustawy o promocji i instrumentach rynku pracy,
 3. prawo do zasiłku – na podstawie artykułu 71 ustawy o promocji i instrumentach rynku pracy,
 4. prawo do korzystania z darmowej opieki zdrowotnej realizowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ),
 5. korzystanie z ubezpieczenia zdrowotnego,

Wymienione powyżej podstawowe uprawnienia to jedynie pewna, najważniejsza część uprawnień wymienionych w przepisach prawnych. Podkreślić należy uprawnienie bezrobotnego do uczestniczenia i pobierania form aktywizacyjnych takich jak na przykład:

- Przygotowanie zawodowe dorosłych;
- Umowa z agencją zatrudnienia na doprowadzenie bezrobotnego do zatrudnienia;
- Prace interwencyjne;
- Prace społecznie użyteczne;
- Roboty publiczne;
- Staż;
- Przyznawanie bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej;
- Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej;
- Sfinansowanie usług doradczych i szkoleniowych osobom, którym udzielono pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej;
- Sfinansowanie kosztów szkolenia w celu podjęcia zatrudnienia lub pozarolniczej działalności poza gospodarstwem rolnym ;

- zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania;
- bon szkoleniowy dla bezrobotnego do 30 roku życia;
- bon stażowy dla bezrobotnego do 30 roku życia.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że zawsze dobrym rozwiązaniem jest kontakt z doradcą w urzędzie pracy, w celu ustalenia planu działania w indywidualnej sytuacji każdej osoby bezrobotnej.

Doradca Obywatelski

Marcin Kamiński